

Siseministeerium
Pikk 61
15065 Tallinn

Meie 22.04.2021 nr 4/95

Ettepanekud seoses renditöö vahendaja deposiidinõudega

Lugupeetud Kristian Jaani!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Siseministeeriumi poole ettepanekuga muuta välismaalaste seaduses (edaspidi: VMS) sätestatud Eestis registreeritud renditöö vahendaja deposiidiga seonduvaid sätteid. Kuna renditöö vahendajate deposiidinõue on VMS-s kehtinud juba rohkem kui viis aastat, siis palume esmalt Siseministeeriumi tagasisidet, kuidas on deposiidinõue täitnud oma algset eesmärki. Kui deposiidinõude kehtimiseks ei ole enam mõjuvat põhjust, siis palume jätta deposiidinõue VMS-st välja. Kui seda ettepanekut ei ole võimalik ellu viia, siis palume deposiidinõuet leevendada kolmel viisil. Esiteks teeme ettepaneku vabastada deposiidinõude täitmisest seadusekuulekad Eestis registreeritud renditöö vahendajad. Teiseks teeme ettepaneku täpsustada VMS-i selliselt, et minimaalne deposiidinõue oleks edaspidi seotud välismaalase ühe kuu töötasufondiga. Kolmandaks teeme ettepaneku võimaldada renditööjõu vahendajal täita piisavate vahendite olemasolu nõuet lisaks deposiidile ka muul viisil, näiteks pangagarantii abil. Järgnevalt selgitame lähemalt oma ettepanekuid.

1. Renditöö vahendaja deposiidinõude mõju

Eestis registreeritud renditöö vahendaja deposiidinõude kohustus jõustus VMS-s 01.01.2016. Seletuskirja kohaselt oli selle nõude peamine eesmärk tagada renditööga seotud nõuete ja kohustuste katmine. Lisaks toodi seletuskirjas välja, et kõnealuse tingimuse sätestamisega vähendatakse riski, mille korral võidakse hakata looma fiktiivseid personalirendiettevõtteid eesmärgiga hakata massiliselt välismaalasi Eestisse toimetama. Deposiidi nõue võimaldab täita sanktsioonide direktiivist tuleneva liikmesriikide kohustuse tagada vajalike meetmete olemasolu, et välismaalasele oleks tagatud töötasu maksmine.

Tänaseks on Eestis registreeritud renditöö vahendajad pidanud seda nõuet täitma ning PPA nõuet kontrollima rohkem kui viis aastat. Seega on möödunud piisavalt aega, et hinnata, kas ja kuidas on deposiidinõue täitnud oma algset eesmärki.

Palume Siseministeeriumil välja tuua, kas ja millises ulatuses on deposiidinõue täitnud oma algset eesmärki. Muu hulgas palume aastate lõikes välja tuua, kui suure osa VMS-ga seotud nõuete rikkumisest moodustavad olukorrad, kus välismaalase tööandjaks on Eestis registreeritud renditöö vahendaja. Lisaks

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3400 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

palume välja tuua, kui suure osa kõikidest Eestis töötavatest välismaalastest moodustavad välismaalased, kelle tööandja on Eestis registreeritud renditöö vahendaja.

Lisaks palume selgitada, miks on deposiidinõude kehtimine jätkuvalt vajalik, kui sisuliselt saab renditöötajaid Eesti ettevõtjale pakkuda ka mõnes teises liikmesriigis asuva tööandja kaudu, kes ei pea Eestis täitma deposiidinõuet.

2. Deposiidinõude kaotamine või teatud tööandjate vabastamine sellest nõudest

Kaubanduskoda on saanud ettevõtjalt tagasisidet, et VMS-i nõuete rikkumisega on olnud probleeme eelkõige olukordades, kus Eestis töötava välismaalase tööandja asub väljaspool Eestit (mõnes teises EL riigis) ning selline tööandja on rentinud välismaalasest töötaja või pakkunud rentimisele sarnast teenust Eesti ettevõtjale. Sellistele juhtudele ei kohaldu ka deposiidinõue. Seega on tekkinud küsimus, kas Eestis registreeritud renditöö vahendajale kehtiv deposiidinõue on endiselt proportsionaalne meede.

Kui deposiidinõude kehtimiseks ei ole enam mõjuvat põhjust, siis palume jätta deposiidinõue VMS-st välja. Kui seda ettepanekut ei ole võimalik ellu viia, siis palume kaaluda lahendust, kus deposiidinõude täitmisest on vabastatud usaldusväärsed Eestis registreeritud renditöö vahendajad. Näiteks kui renditöö vahendaja ei ole rikkunud varasemalt VMS-st tulenevaid nõudeid ning on tasunud tööjõumakse vastavalt kehtivatele seadustele, siis võiks VMS eeldada, et sellise tööandja puhul on väga väike risk rikkumise toimepanemiseks ning renditöö vahendaja võiks vabastada deposiidinõude kohustusest.

3. Deposiidi suurus välismaalase töötasufondist

VMS § 106 lg 8 kohaselt võib renditöö registreerida lühiajalise töötamisena, kui Eestis registreeritud tööandja tegutseb renditöö vahendajana ning tööandjal on deposiidis vahendid vähemalt kümne protsendi ulatuses välismaalase töötasufondist. Sama põhimõtte sisaldub ka tähtajalise elamisloa töötamiseks korral (VMS § 176¹ lg 2).

Meile teadaolevalt kontrollis Politsei- ja Piirivalveamet viidatud sätete täitmist alates 01.01.2016 kuni selle aasta alguseni ühe kuu töötasufondi pealt ning ei arvestatud välismaalasele antava elamisloa või lühiajalise töötamise perioodi pikkust. PPA muutis selle aasta alguses oma tõlgendust, viidates 01.07.2020 jõustunud VMSi muudatusele, ning lähtub nüüd põhimõttest, et deposiidis peab olema vahendeid vähemalt 10 protsenti välismaalase 12 kuu töötasufondist.

PPA uus tõlgendus on tekitanud olukorra, kus osad renditöö vahendajad on pidanud olulisel määral suurendama deposiiti. Näiteks kui renditöö vahendajal on 11 töötajat (10, välismaalast, kes töötavad Eestis 9 kuud, ja üks Eesti kodanik), kelle töötasu suurus on 1500 eurot, siis PPA varasema tõlgenduse kohaselt oleks pidanud tööandja tasuma deposiiti ca 2131 eurot (10% 11 töötaja ühe kuu töötasufondist). Uue tõlgenduse kohaselt peab toodud näite korral tööandja deposiidis olema vahendeid vähemalt ca 17 437 eurot (10% 10 välismaalase 9 kuu töötasufondist). Seega võib juhtuda, et PPA tõlgenduse muutmise tõttu peab tööandja suurendama deposiiti mitu või isegi mitukümmend korda.

VMS ei välista, et ühel päeval võtab PPA deposiidi suuruse kontrollimisel aluseks näiteks ühe nädala töötasufondi, kuid järgmisel hetkel lähtub välismaalase Eestis töötamise kogutöötasufondist. Seetõttu oleme seisukohal, et PPA-l on hetkel liiga suur otsustamisruum deposiidiinõude suuruse määramisel. Lisaks on tänane regulatsioon vastusolus õigusselguse põhimõttega ning võib olla vastuolus ka õiguspärase ootuse põhimõttega. Näiteks jääb hetkel ebaselgeks, kas PPA võib oma tõlgenduse muutmise tõttu nõuda suuremat deposiiti ka nende välismaalaste eest, kes asusid Eestis tööle enne tõlgenduse muutmist. Kui jah, siis sellisel juhul peab tööandja hakkama ka tagasiulatuvalt deposiidisuurust muutma.

Kaubanduskoja hinnangul tuleb VMS-s selgelt sätestada, kui palju vahendeid peab renditööjõu vahendajal minimaalselt olema deposiidis. Seetõttu teeme ettepaneku täpsustada VMS § 106 lg 8 ja § 176¹ lg 2 sõnastust selliselt, et tööandjal peab olema deposiidis vahendid vähemalt kümne protsendi ulatuses välismaalase ühe kuu töötasufondist.

4. Piisavate vahendite olemasolu tagamine

VMS § 106 lg 9 ja § 176¹ lg 3 kohaselt peab deposiidikonto olema avatud Eestis registreeritud krediidasutuses krediidasutuste seaduse tähenduses ning deposiidis peab olema vahendeid vähemalt kümne protsendi ulatuses välismaalase töötasufondist kogu lühiajalise töötamise või tähtajalise elamisloa kehtivusaja jooksul.

Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, miks võimaldab VMS nõutavate vahendite olemasolu tagada üksnes deposiidiga. Leiame, et oluline on eelkõige see, et renditööjõu vahendajal on vahendid, mis tagaks renditööga seotud nõuete ja kohustuste katmise. Samas võiks renditööjõu vahendajal olla paindlikumad võimalused otsustamiseks, kuidas tagada seadusest tulenevate minimaalsete vahendite olemasolu nõuet. Sellisel juhul ei ole renditööjõu vahendajal kohustust hoida raha lihtsalt deposiidikontol, vaid ettevõtja saaks valida ka muid lahendusi nõude täitmiseks. Lisaks oleks paremini tagatud renditöö vahendaja likviidsus.

Juhime tähelepanu sellele, et mitmes teistes õigusaktides lubatakse minimaalsete vahendite olemasolu tagada ka muul viisil kui deposiit. Mõned näited:

- Turismiseaduse § 15¹ lubab reisiettevõtjal turismiseadusest tulenevate kohustuste täitmisel kasutada kahte tagatise liiki: garantii ja kindlustus, kusjuures tagatise andjaks võib olla Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asuv kindlustusselts, krediidasutus või finantseerimisasutus.
- Taastuvast energiaallikast ja tõhusa koostootmise režiimil energia tootmiseks korraldatava vähempakkumise tingimused ja korra (§ 13 lg 2) kohaselt võib tagatiseks olla deposiit ja krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii.
- Keskkonnavastutuse seaduse § 20 lg 1¹ kohaselt võib kulude tasumise ajatamise tagatiseks olla pant, krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii, tagatishaha, deposiit.

Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku lisada VMS § 106 lg 9 ja § 176¹ lg 3 täiendavaid võimalusi, mille abil on renditööjõu vahendajal lubatud täita

minimaalsete vahendite olemasolu nõuet. Ühe võimalusena soovitame kaaluda krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii lubamist.

Võimalik, et viimases kahes punktides tehtud ettepanekute elluviimisel tuleb muuta deposiidiinõudega seonduvat ka siseministri määrustes „Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise kord“ ja „Tähtajalise elamisloa ja selle pikendamise ning pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise kord ning legaalse sissetuleku määrad“.

5. Ettevõtjalt laekunud küsimused seoses PPA menetluspraktika muutumisega

Oleme saanud viimastel kuudel renditöö vahendajalt palju tagasisidet selles osas, et ettevõtjatele jääb ebaselgeks, kuidas tuleb deposiidiinõuet täita PPA uue tõlgenduse kohaselt. Näiteks on ettevõtjates segadust tekitanud järgmised teemad:

- Kas PPA uut tõlgendust, et deposiiti tuleb arvestada välismaalase aasta töötasufondist, tuleb järgida üksnes nende välismaalaste osas, kes tulevad Eestisse praegu või tuleb seda järgida ka nende välismaalaste osas, kes töötasid Eestis enne 01.07.2020 jõustunud VMSi muudatusi?
- Kui tihti peab renditööjõu vahendaja muutma deposiidi suurust?
- Kas deposiidi suurust võib vähendada näiteks olukorras, kus välismaalane tuleb Eestisse tööle kolmeks kuuks ja kas siis pärast ühe kuu möödumist võib deposiiti vähendada, sest tal on Eestis töötamiseks kolme kuu asemel nüüd kaks kuud?
- Kas deposiit peab olema eraldatud tähtajalise hoiusena?

Kaubanduskoda on valmis Siseministeeriumiga kohtuma ja ettepanekuid lähemalt selgitama. Samuti oleme valmis kaasa aitama seadusemuudatuste väljatöötamisel. Lisaks oleme vajaduse korral nõus täiendavalt selgitama, milliseid probleeme on renditööjõu vahendajatele kaasa toonud deposiidiinõude täitmise menetluspraktika muutmine PPA poolt.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070